

РЕЦЕНЗИЯ

от

проф. д-р БОРИСЛАВА ТАНЕВА
КЛАВИРНА КАТЕДРА, ИФ
НМА “Проф. Панчо Владигеров”

за кандидатурата на

ИЛИЯ НИКОЛОВ ЧЕРНАЕВ

в конкурса за академичната длъжност

„ПРОФЕСОР“

в професионално направление 8.3. – Музикално и танцово изкуство,
специалност „Пиано“ към Клавирна катедра,
ИФ на НМА „Проф. Панчо Владигеров“ - София

Доц. д-р Илия Чернаев е единствен кандидат в конкурса за *професор по пиано*, обявен в Държавен вестник на 13.09.2016 г .

Кандидатът представя художественотворческа си дейност в годините 2013 – 2016, или по-точно след заемането на академичната длъжност „ДОЦЕНТ“ в Клавирната катедра на Инструменталния факултет на НМА.

Представените изяви очертават творческия облик на кандидата. Обект на настоящата рецензия са само последните (близо четири) години от една успешна възходяща професионална кариера на изпълнител и педагог.

Бих искала специално да подчертая, че доц. д-р Илия Чернаев умело балансира между **артистичните дейности** на:

- **солист** в сложни и разнородни рецитални програми;
 - **солист на оркестри** с много и различни по стил клавирни концерти;
 - **камерен музикант** с подчертан афинитет към клавирното дуо – ансамбъл не лесен, поради тембровата еднородност на инструментите.
- „Държейки” в ръцете си един толкова разностранен и богат репертоар, изискващ различен тип концентрация, подготовка и култура, Илия Чернаев доказва, че е рядко явление и ярък, самобитен талант.

Педагогическата дейност на Чернаев е също забележителна.

Постиженията ѝ са доказани с множество награди за негови студенти.

Доц. д-р Илия Чернаев оформя своята **справка за творческата дейност** в три раздела, които очертават основните насоки на художествените и професионални му интереси.

Като **първа значима изява** е посочена **ИЗПЪЛНИТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ** на кандидата в посочения период. В нея Чернаев откроява по **една ярка проява** от трите основни „лъча“, в които се развива:

- **пианист – солист:** представена е рецитална програма в зала „Аудиториум“ на „Мюзик хол“ в Лондон с програма:

Шостакович – пет прелюдии и фуги; Мусоргски – Картини от една изложба. (октомври, 2015г.)

- **камерен изпълнител:** концерт в Шпрайтенбах – Швейцария с програма за четири ръце, където съвместно с Боян Коларов изпълняват произведения от Мусоргски, Чайковски, Бизе, Шуберт и Дворжак. (ноември, 2013)

- **солист на симфоничен оркестър:** с изпълнение на Бетовен – концерт за пиано и оркестър No. 5, съвместно със симфоничния оркестър на Пазарджик, зала „Маестро Георги Атанасов“, Пазарджик. Диригент е Бин Ву, САЩ (юни, 2014)

Съдържанието на концертните програми от *Справката за приносния характер на творческата дейност на доц. д-р Илия Чернаев*, се отличава със стилово и жанрово разнообразие - от рядко свирените филигранни клавирни пиеси за четири ръце на Жорж Бизе, през мащабните „Картини от една изложба“ на Мусоргски до емблематичния Пети концерт за пиано и оркестър на Бетовен. Така представена, дейността на Чернаев обхваща трите основни проявления на музиканта – изпълнител: като солист, в камерен състав и солист на оркестър.

Безспорен е фактът, че Илия Чернаев притежава изключително „широко скроени“ музикантски възможности, надхвърлящи стандартното. Това ми дава право да го определя като един широкоспектърен, мащабен и талантлив наш съвременник.

Освен описаните в справката изяви, Чернаев **е концертирал** в България, Полша, Гърция, Италия, Република Южна Африка, Австрия, Испания и Швейцария. Участвал е в редица престижни *музикални фестивали* като: ”Софийски музикални седмици”, ”Варненско лято”, ”Мартенски музикални дни” – Русе, Европейски музикален фестивал –

София, ”Пианисимо” – София, ”Лауреатски дни Катя Попова” – Плевен. Бил е *солист на*: Софийска, Русенска, Варненска и Плевенска филхармония, Симфоничният оркестър на БНР, на симфоничните оркестри в Пазарджик и Разград, оркестър „Симфониета” - София, на камерен оркестър ”България” – Добрич, камерен оркестър ”Амадеус”, на камерен оркестър ”Колегиум Музикум Банкя”, Дамски камерен оркестър – София, Габровски камерен оркестър, както и на Симфоничния оркестър на Клуж – Румъния, Националния Симфоничен Оркестър на Република Южна Африка, Симфоничния оркестър ”Трансваал” и симфоничните оркестри на Кейптаун и Дърбън.

Цитираното множество успешни изяви на сцена и събраният от това безценен, „жив“ опит Чернаев предава на студентите си, което го прави особено *полезен и търсен преподавател*.

Този опит е описан в книгата му „*СЦЕНАТА – ГОЛГОТА, НАРКОТИК ИЛИ ЕЖЕДНЕВИЕ*”, която се превърна в особено полезно и търсено „помагало“ за младите музиканти.

Дълбоко свързана с тази тема е изнесената през юни 2014 от него лекция „Психологически аспекти на сценичната треска и влиянието ѝ на концертните изяви“ в Консерваториум Частен Университет - Виена. В същия период, пак там, той реализира успешен майсторски клас. Посещението е по програма „Еразъм“ между НМА и Консерваториум Частен Университет – Виена.

С тези факти от биографията на доц. д-р Илич Чернаев преминавам към **втория акцент** в справката - участия в МЕЖДУНАРОДНИ ЖУРИТА и проведените МАЙСТОРСКИ КЛАСОВЕ ПО ПИАНО в различни държави: Сърбия, Австрия, Великобритания и България.

Този аспект от дейността на доц. д-р Илия Чернаев е сравнително нов. И това е нормално.

В даден етап от пътя си професионалният музикант като че ли минава в едно друго измерение, в което надгражда натрупания личен опит през призмата на знанието. От дистанцията на времето той *вече* може да се фокусира върху уменията на следващите поколения и техните обективни резултати.

В ежедневието ни това се проявява под формата на покани за участия в различни прояви с конкурсен характер. В този смисъл може да кажем, че

доц. д-р Илия Чернаев вече е навлязъл в това ново ниво от своето развитие. Натрупал завиден сценичен опит като изпълнител – солист, камерен музикант и солист на оркестър и събрал го в едно концентрирано знание, Чернаев е в прекрасна кондиция да ПРЕ-подаде нататък така жизненонеобходимия, лично изстрадан опит на по-младите си колеги. И по този начин всички ние, „пре-подавачите“ - ставаме поредната брънка от цивилизационната верига на познанието.

Сигурна съм, че тепърва пътят на Чернаев в това отношение ще се развива с бързи темпове. Почтеният, лоялен характер на кандидата, надграден с натрупания в годините професионализъм под формата на опит и знания, са гаранция за висок критерий и обективно оценяване.

През дългите, вече 25 години, прекарани съвместно с Илия Чернаев в една Катедра, съм ставала свидетел на неговите действия и решения, водени от здрав разум и професионален морал.

В тази връзка логично, въпреки че от скоро реализира тази си дейност в международен мащаб, Чернаев вече има завиден брой участия в журита и продължава да бъде канен на различни музикални форуми с конкурсен характер, както и да изнася майсторски класове по света.

Третият раздел на справката е наименуван „**НАГРАДИ НА СТУДЕНТИ**“. В него са посочени имената на студентите Марина Симеонова, Александър Васев и Хуанг Шуай (Китай), които в периода март 2014 – август 2016 завоюват престижни награди на международни конкурси в **Европа** (международен клавирен конкурс в Крайова, Румъния) **Африка** („Млади таланти” , Тунис) **Азия** (международен клавирен конкурс в Хонг Конг).

Давайки оценка на тази страна от дейността на Чернаев, съм длъжна да подчертая факта, че когато в далечната 1992 година той постъпи като хоноруван асистент в Клавирната катедра на ИФ - ръка му беше подадена от дългогодишния ръководител на катедрата проф. Стела Димитрова – Майсторова. Години наред този нестандартен творческо-преподавателски тандем „бра“ успешни „плодове“ - резултат на упорит труд и артистично вдъхновение. Десетки (може би стотици) са наградите, които техните общи студенти са получавали на международни и национални клавирни конкурси. Неизброими са изявите им на фестивали и различни музикални форуми, като солисти на оркестри. Интегралните изпълнения на значими

творби от клавирната литература също заемат своето достойно място в историята на развитието на нашата професионална клавирна школа. В последните десетина години Илия започна да оформя свой клас, да се „еманципира“ и логично да надгражда този безценен опит, събран с едни от най-изявените студенти – пианисти в НМА през последните над 20 години. Към настоящия момент Чернаев преподава самостоятелно и заслужено се радва на успехи. Неопровержимо доказателство са наградите на студентите от класа му по пиано. Те са носители на награди от международни клавирни конкурси във Франция, Португалия, Тунис, Хонг Конг, Турция, Сърбия, Македония и Румъния, както и от Академичните клавирни конкурси, провеждани ежегодно в НМА „Проф. Панчо Владигеров”.

Без по никой начин да омаловажавам някой от изброените, безспорно важни аспекти от цялостното представяне и развитие на един музикант, бих искала да открия и да отделя овозобено внимание именно на очертаните в третия раздел на справката *педагогически успехи* на Илия Чернаев. Защото всъщност става дума за повишаване в *академична длъжност*, а академията е образователна институция. За това, за мен, най-важният аргумент за академичното израстване са именно резултатите в педагогическата дейност.

До сега, неизменно и системно, доц. д-р Илия Чернаев показва отлични резултати и е забележимо всеотдаен в отношенията си със студентите. Работата му е на най-високо професионално ниво, детайлно изпипана в стилистично и драматургично отношение, с подобаващото индивидуално отношение към конкретния студент, според неговите нужди и възможности, с внимателно подбран репероар и стратегически планирани действия по отношение на краткосрочните и дългосрочни изяви на студентите. Именно това аз оценявам най-високо и *определям като водещо в приносите* на доц. д-р Илия Чернаев.

Като допълнение към гореизложеното и без да е обект на Справката, не мога да не отбележа и дейността на Чернаев в реализирането на редица *световни и национални премиери* на произведения от Рамо, Прокофиев, Бритън, Шнитке, Лигети, Л. Денев, Ал. Младенов и Б. Танева.

Звукозаписната дейност на Чернаев включва записи за Българското Национално Радио, Българската Национална Телевизия и Националното Радио и Телевизия на Република Южна Африка.

Така структурирана, справката **представя убедително приносните моменти в творческата дейност на д-р Илия Чернаев.**

В заключение държа да подчертая, че познавам кандидата, мога да кажа – много добре, както в професионален, така и в личен план. Съдбите ни са доста сходни. И двамата произхождаме от семейства на музиканти, възпитаници сме на една и съща „школа” – проф. Милена Куртева в Музикалното училище в София и професорите Джулия и Константин Ганеви в НМА.

Като член на клавирното дуо Танева – Чернаев, носител на четири престижни международни награди от различни конкурси, съм имала възможността години наред да бъда непосредствен свидетел на изключително ярък и нестандартен изпълнителски подход. Илия буквално „бъка” от цветни идеи, на които успява с лекота да вдъхне живот. С него се свири безкрайно приятно. Той оставя на партньора си „лукса” да музицира свободно, да бъде себе си и в същото време да може да разчита на стабилно професионално и колегиално „рамо” във всеки един момент.

Въз основа на изложеното относно **приносните моменти в творческата дейност на доц. д-р Илия Чернаев**, съгласно ЗРАСРБ и Правилника за неговото прилагане, убедено смятам, че той има всички необходими качества и значими постижения, за да **получи академичната длъжност ПРОФЕСОР ПО ПИАНО** в Клавирната катедра на Инструменталния факултет на Националната музикална академия.

Проф. д-р Борислава Танева

София, 25.1.2017г.